

Sine et klart Vidnesbyrd om, at Arbeider-spørgsmaalet ikke saaledes lader sig adskille fra Spørgsmaalet om Statens Vel i Almindelighed; den, der sørger for Arbeidernes Vel, sørger ogsaa for Statens Vel i Almindelighed.

Men, vil man spørge, for at jeg skal komme tilbage dertil, har da ikke den Frihed, man gav i Preussen i 1810, virket saaledes, at derfra lader sig drage en Slutning om, hvorledes en stor Frihed, givet paa eengang, vil virke? Virkningen vil, siger man, snart komme, naar Friheden først er givet; Haandværkerne vil snart see, at den er til deres eget Bedste. I Preussen har der været Frihed fra 1810 til 1849, det var en lang Tid; lad os da nu see, hvorledes Stemningen for Ræringsfrihed var i Preussen i 1848, der jo var et af de Aar, man kan kalde Revolutionens Aar, et af de Aar, i hvilket det kommer tilsyne, om man i Fredens Dage, medens man havde Ro dertil, har indrettet sit Huus paa en heldig Maade, overeensstemmende med Tidens Fordringer, om man paa rette Maade har benyttet Leiligheden, om man hverken har holdt for stærkt tilbage, eller er gaaet for vidt frem, thi, gjør man een af de to Dele, saa skaber man Misforhold, og den træder netop frem i saadanne Aar. Hos os mærkedes i 1848 ingen almindelig Bevægelse blandt Arbeiderne, men forholdt det sig saaledes i Tydskland? Paa ingen Maade. I 1848, da de politiske Bevægelser fremtraadte med saa stor Styrke, rørte ogsaa Arbeiderne sig; overalt — og ikke mindst i Preussen — fremkom der Opfordringer til et stort almindeligt Møde af Haandværkere, og efter et forberedende Møde i Hamborg samlede man i Midten af Juli 1848 i Frankfurt for at raadslaae om Ræringslagen. Det første Spørgsmaal, der forelaa, var Spørgsmaalet om Virkningen af Ræringsfriheden, og Alle vare saa enige om at forkaste den, at der kun var 2 Taler, som havde Ordet, hvorpaa man strax gik til Afstemning. — Alle vare forud enige. Af den ene af disse Taleres Uttringer skal jeg meddele nogle saa Ord, da de just passe paa Uttringer, som ere fremkomne her i Salen. Det var en Preusser, der var sendt fra en Kreds, fra

hvilken en Afsending var kommen til Rigsdagen, der havde priist Preussen som et stort og lykkeligt Land og angivet, at Grunden til denne Blomstring skyldtes Ræringsfriheden; denne Taler, der var en Haandværker, udtrykte sig saaledes: „Den samme Kreds, som sendte hin Deputerede, har ogsaa valgt mig for at føre Ordet imod Ræringsfriheden. Kjøbmændenes Pengesætte ere blevne fyldte ved Ræringsfriheden, men de arbejdende Classer ere geraadede i Elendighed. Man bedtage sig ikke! Det gjælder Kampen mod Capitalen og Pengenes Herredømme, som kun kan blive brudt ved en Ordning af Ræringsforholdene“. Dersom man nu, som de ærede Herrer paa skaae, kun behøver at vedtage Lovudkastets Bestemmelser for derved strax at gjøre det klart for alle Haandværkerne, for alle de nærmest Interesserede, at den Frygt, de nu nære, er reent Blandværk, hvorledes vil man da forklare sig, at i Preussen er Haandværksstanden fra 1810 til 1848 ikke kommen til noget andet Resultat end det, jeg nu oplæste? (A. Hage. Ja, men det er galt!) Ja, det er galt, siger den ærede Rigsdagsmand; meget vel, men det man nylig sagde, og det man ogsaa igaar argumenterede fra, var netop dette, at Haandværksstanden forstaaer ikke nu sit eget Larm i denne Sag. Lad os blot vedtage Loven, saa vil den snart faae at see, at Virkningerne ere heelt andre, end den tænker sig dem, og hvorledes kan det da være, at Erkjendelsen i Tydskland ikke var skreden bedre fremad, at Tilstanden i Preussen var en saadan, som vi nylig have seet Vidnesbyrd om? (Stemmer: Det beviser Intet!) Ja, det beviser Intet, siger den ærede Rigsdagsmand, men dermed er Sagen ikke afgjort. (Stemmer: Det er ikke sandt, det passede kun ikke i deres Kram!) Det blev igaar af Rigsdagsmanden for Svendborg Amts 3die Valgkreds (Bloug) rettet som en Bebreidelse mod Rigsdagsmanden for Svendborg Amts 6te Valgkreds (J. A. Hansen), at han tog Hensyn til de smaa Haandværkere. Dersom den ærede Rigsdagsmand vil rette det Samme som en Bebreidelse mod mig, vil jeg modtage det som en Compliment, da jeg troer, at de mindre Ræringsbrugeres Larm er Noget, som vi under Ordningen af Ræringsfor-